

DECIZIA Nr.528 din 17 iulie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct.2 [cu referire la art.253 alin.(1)] și 3 [cu referire la art.254¹ alin.(2¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, art.I pct.1 [cu referire la art.19 alin.(3) din Legea nr.1/2011] și art.II [cu referire la art.32¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și articolului unic [cu referire la art.16 alin.(1)] din Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011, precum și celor trei legi în ansamblul lor

Publicată în Monitorul Oficial nr.676 din 03.08.2018

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, a Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și a Legii pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.4.374 din 6 iunie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.854A/2018.

3. În **motivarea obiecției de neconstituționalitate** se arată că cele trei legi criticate, deși au fost dezbătute și adoptate de către prima Cameră sesizată la date diferite, în ședințe distincte, Senatul, în calitate de Cameră decizională, le-a dezbătut și adoptat în cadrul aceleiași ședințe, respectiv cea din data de 7 mai 2018, și au fost trimise spre promulgare la aceeași dată, și anume 19 mai 2018. Procedând în acest fel, se apreciază că Parlamentul a adoptat trei legi distincte, cu același obiect, fără a asigura corelarea acestora, după regulile și cerințele de ordin tehnic-legislativ pentru elaborarea actelor normative. Se arată că, în considerarea art.14 alin.(1) din Legea nr.24/2000, art.68 din Regulamentul Camerei Deputaților și art.74 din Regulamentul Senatului, comisia sesizată în fond de la Senat trebuia să adopte un singur raport de admitere în privința celor trei proiecte de legi, care au un obiect de reglementare similar, astfel încât plenul Camerei respective să adopte un singur act normativ. Intrarea în vigoare în aceeași zi sau la intervale scurte de timp a trei legi care au ca obiect modificarea și completarea aceluiași act normativ, respectiv Legea nr.1/2011, este de natură să creeze confuzie pentru beneficiarii normei, cu potențiale repercusiuni asupra calității procesului educațional. Prin chiar titlurile celor trei legi se creează confuzie în aplicarea normei pentru destinatarii săi, întrucât aceștia se află în imposibilitatea de a identifica normele în vigoare la care să se raporteze și care au legătură cu domeniul educației. În aceste condiții se apreciază că cele trei legi au fost adoptate de către Parlament după o procedură care nu asigură sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, ceea ce contravine principiului securității raporturilor juridice, inclusiv exigențelor de claritate și previzibilitate ale legii, contrar art.1 alin.(5) din Constituție.

4. În ceea ce privește Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011 se arată că articolul unic pct.2 [cu referire la art.253 alin.(1)] al acesteia încalcă art.1 alin.(5) din Constituție. În acest sens se apreciază că textul analizat continuă să perpetueze o modalitate „paralelă” de accesare la calitatea de titular în învățământul preuniversitar, contrară derulării în condiții optime a procesului de învățământ. Se denaturează regimul juridic al instituției titularizării și se generează discriminări în interiorul sistemului. În acest sens, este invocată Decizia Curții Constituționale nr.106 din

27 februarie 2014, prin care s-a arătat că o reglementare „paralelă” de accedere la calitatea de titular în învățământul preuniversitar configurează o instituție cu un regim juridic confuz, care permite dobândirea calității anterferite în alte condiții decât prin promovarea unui concurs. Se mai susține că, în cuprinsul aceluiași text legal, nu se stabilesc nici durata pentru care cadrele didactice urmează să ocupe posturile vacante prin repartizarea realizată, nici categoria din care va face parte cadrul didactic respectiv ulterior repartizării (personal didactic angajat cu contract de muncă pe perioadă determinată sau nedeterminată) și nici eventuala titularizare a respectivului cadru didactic pe post. Or, o asemenea procedură poate duce la o titularizare pe post în absența vreunui concurs, contrar celor stabilite prin Decizia nr.106 din 27 februarie 2014. Astfel de neclarități creează dificultăți în aplicarea legii, fiind contrare art.1 alin.(5) din Constituție. Se mai arată, în privința aceluiași text legal, că acesta nu a fost corelat cu art.254 alin.(3) din Legea nr.1/2011, potrivit căruia titularizarea se realizează prin promovarea unui concurs.

5. În privința articolului unic pct.3 [cu referire la art.254 alin.(2¹)] din lege se susține că instituie o nouă condiție necesară a fi întrunită pentru dispunerea detașării, contrară, însă, art.254 alin.(2) din Legea nr.1/2011. Prin urmare, se arată că textul legal criticat creează neclarități și dificultăți în aplicarea legii, contrar art.1 alin.(5) din Constituție.

6. În privința Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației se arată că art.I pct.1 [cu referire la art.19 alin.(3)] din lege nu se corelează cu art.45 alin.(2) din Legea nr.1/2011, creându-se o dublă reglementare a condițiilor necesare înființării unor grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar autorizate sau acreditate cu personalitate juridică cu predare în limbile minorităților naționale. Or, o asemenea reglementare este contrară art.16 alin.(1) din Legea nr.24/2000 și, implicit, art.1 alin.(5) din Constituție. Se mai arată că, față de prevederile art.19 alin.(1) din Legea nr.1/2011, care reglementează cerințele minime pentru ca o unitate de învățământ din sistemul național de învățământ să dobândească personalitate juridică, și ale art.45 alin.(2) din Legea nr.1/2011, noile prevederi sunt neclare și de natură să genereze un regim juridic diferențiat între instituții de același tip, prin faptul că introduc un criteriu suplimentar pentru unitățile de învățământ preuniversitar înființate la solicitarea părinților/tutorilor legali, și anume obținerea avizului ministrului educației. În legătură cu acest aviz se arată că avizul trebuie să fie al Ministerului Educației și că legea este neclară, pentru că nu prevede dacă acest aviz este conform. Având în vedere cele de mai sus, se arată că dispozițiile criticate încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la calitatea legii.

7. Cu privire la art.II din aceeași lege se arată că, prin completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2005, s-a realizat o extindere a obiectului de reglementare a legii, care nu a fost avută în vedere în varianta inițiatorului și nu este nici indispensabilă scopului urmărit, respectiv asigurarea formării continue în limbile minorităților naționale. Totodată, se susține că noua reglementare este neclară și insuficientă, de natură să creeze impredictibilitate, putând genera abuzuri în ceea ce privește autorizațiile de funcționare/acreditare care urmează a fi transferate către unitățile/unitatea cu personalitate juridică rezultate/ă, cu repercusiuni asupra calității procesului educațional. În condițiile în care astfel de autorizații au caracter individual, prin efectul fuziunii/divizării a entității juridice deținătoare se poate ajunge la crearea cadrului propice pentru eludarea criteriilor stabilite de legiitor în vederea garantării calității în educație. În această situație există riscul ca unitățile cu personalitate juridică astfel create, prin divizare sau fuziune, să nu mai îndeplinească criteriile necesare în vederea funcționării, criterii care au fost îndeplinite anterior de către entitatea juridică existentă inițial. Prin urmare, și din această perspectivă sunt încălcate dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție.

8. În privința Legii pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011 se arată că, aceasta cuprinde neclarități, indicându-se, în acest sens, faptul că, pe de o parte, potrivit acesteia, învățământul general obligatoriu cuprinde ultimii doi ani din învățământul preșcolar și primii doi ani ai învățământului secundar superior, în condițiile în care acestea devin obligatorii nu la momentul intrării în vigoare a legii, ci în anii 2020 sau 2023, după caz, iar, pe de altă parte, faptul că noul text legal nu este corelat cu art.24 alin.(1) din Legea nr.1/2011, fiind, astfel, neclară întinderea învățământului general obligatoriu. Se mai indică faptul că există o lipsă de consecvență la nivelul legii în privința termenilor prin care sunt desemnate etapele educaționale obligatorii din cadrul învățământului preșcolar, respectiv „ani” și „grupe”. Toate acestea demonstrează că au fost încălcate, în privința legii anterferite, dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa de calitate a legilor.

9. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

10. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

11. Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011 a fost adoptată în scopul clarificării unor aspecte privind titularizarea cadrelor didactice, detașarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar, detașarea pentru ocuparea unor posturi didactice din unități/instituții de învățământ și unități conexe. De asemenea, Legea vizează modificarea unor neclarități legate de titularizare prin eliminarea sintagmei „în ultimii șase ani” din textul literei c) a

alineatului (7) al articolului 252, respectiv alineatul (1) al articolului 253 din Legea nr.1/2011, oferind posibilitatea cadrelor didactice să se titularizeze și după 6 ani de la concursul de titularizare. Astfel, actul normativ vizează clarificarea regimului juridic privind titularizarea, fiind vizate cadrele didactice cărora le erau aplicabile prevederile art.253 din Legea nr.1/2011 și care au participat la concursuri naționale de titularizare, obținând minimum nota/media 7, însă nu au putut ocupa catedra/postul respectivă/respectiv la momentul susținerii respectivului examen, deoarece, la acel moment, nu existau posturi/catedre libere.

12. O altă măsură legislativă vizată de acest act normativ constă în eliminarea sintagmei „și are viabilitate” din art.253 în scopul evitării unor dificultăți de interpretare și aplicare conform Deciziei Curții Constituționale nr.106 din 27 februarie 2014. Se susține că legea ce face obiectul prezentei sesizări are ca scop modificarea și completarea Legii nr.1/2011, în sensul evitării unor situații confuze, discriminatorii în ceea ce privește dobândirea calității de titular, în acord cu cadrul juridic existent și cu jurisprudența constituțională. De asemenea, criticile din prezenta sesizare vizează și aspecte privind dispozițiile cuprinse la art.254¹ alin.(2¹) din lege, apreciindu-se că acestea reglementează un mecanism eficient care să instituie un model de stabilitate prin prezența obligatorie la catedra titulară a unui ciclu de 4 ani dintr-un total de 10 ani, pentru a evita situațiile în care s-ar putea reține o inechitate și o permanentizare a detașării care ar dezavantaja în mod vădit comunitatea unde a ocupat persoana respectivă postul de profesor titular.

13. Legea pentru modificarea art. 16 din Legea educației naționale nr. 1/2011 stabilește o nouă durată și o nouă componentă a învățământului general obligatoriu. Contrar opiniei conținute în sesizare, potrivit căreia aceste prevederi ar prezenta neclarități, se arată că normele juridice instituite vizează extinderea învățământului general obligatoriu, cu respectarea condițiilor de claritate și previzibilitate pe care trebuie să le îndeplinească orice act normativ.

14. Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației reglementează posibilitatea ca, în funcție de necesitățile locale, să se organizeze, la cererea părinților sau a tutorilor legali, cu avizul ministrului educației naționale și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar autorizate sau acreditate cu personalitate juridică. De asemenea se modifică art.99 din Legea nr. 1/2011, în sensul organizării, în subordinea Ministerului Educației Naționale, a centrelor atestate de formare continuă în limbile minorităților naționale, cu personalitate juridică. Atribuțiile, structura, organizarea și funcționarea acestora, conform acestui act normativ, vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului. Legea criticată modifică, de asemenea, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005, în sensul introducerii unor dispoziții referitoare la transferul obligațiilor, drepturilor și autorizațiilor de funcționare provizorie/acreditare către unitățile de învățământ, care au luat ființă în urma divizării sau fuziunii.

15. În privința criticilor privind nerespectarea normelor de tehnică legislativă se apreciază că legea răspunde acestor cerințe, este clară, întrucât în conținutul acesteia nu se regăsesc pasaje obscure sau soluții normative contradictorii și, de asemenea, este precisă, fiind redactată într-un stil specific normativ dispozitiv, care prezintă norma instituită fără explicații sau justificări, prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română. Conceptele și noțiunile utilizate sunt configurate în concordanță cu dreptul pozitiv, iar stabilirea soluțiilor normative este departe de a fi ambiguă, acestea fiind redate previzibil și univoc, cu respectarea întocmai a prevederilor Legii nr.24/2000.

16. Se concluzionează în sensul că toate cele trei legi criticate au fost adoptate cu respectarea deplină a normelor constituționale, a legislației în vigoare, fiind îndeplinite, totodată, și cerințele obligatorii cuprinse în Legea nr.24/2000, aceste legi având obiect distinct de reglementare.

17. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

18. La termenul de judecată fixat pentru data de 4 iulie 2018, Curtea a amânat dezbaterile pentru data de 17 iulie 2018, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

19. Cu privire la legalitatea sesizării sale, Curtea reține că Președintele României, în mod atipic, a sesizat Curtea Constituțională cu o singură obiecție de neconstituționalitate vizând trei legi. De principiu, sesizarea trebuie să aibă ca obiect neconstituționalitatea unei legi sau a unor dispoziții din lege, nicidecum mai multe legi sau dispoziții din mai multe legi. Totuși, Curtea, în jurisprudența sa [a se vedea Decizia nr.767 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.131 din 21 februarie 2017, paragrafele 11 și 12], a validat și acest mecanism de sesizare în măsura în care există atât o conexiune logică între legile supuse controlului de constituționalitate sub aspectul actului normativ de bază supus modificării și completării, și anume, în cazul de față, Legea educației naționale nr.1/2011 și, în corelare cu aceasta, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației, cât și o identitate între textele constituționale invocate, respectiv între motivările

criticilor de neconstituționalitate, și anume, în cazul de față, întreaga problematică a obiecției de neconstituționalitate vizează, în principal, problema lipsei de claritate, precizie și previzibilitate a legilor.

20. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că, în ipoteza particulară a cauzei, a fost legal sesizată și, în consecință, poate judeca obiecția de neconstituționalitate în mod unitar, prin pronunțarea unei singure decizii.

21. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

22. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, a Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și a Legii pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011. În realitate, criticile punctuale vizează articolul unic pct.2 [cu referire la art.253 alin.(1)] și 3 [cu referire la art.254¹ alin.(2¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, art.I pct.1 [cu referire la art.19 alin.(3) din Legea nr.1/2011] și art.II [cu referire la art.32¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și articolul unic [cu referire la art.16 alin.(1)] din Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011, precum și cele trei legi în ansamblul lor, dispoziții asupra cărora Curtea urmează a se pronunța prin prezenta decizie. Prin urmare, textele legale criticate în mod punctual au următorul cuprins:

— Articolul unic pct.2 [cu referire la art.253 alin.(1)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011: „(1) *Cadrele didactice calificate, care au obținut nota și media de cel puțin 7 la un concurs național unic de titularizare în învățământul preuniversitar în ultimii 10 ani și care sunt angajate cu contract de muncă pe perioadă determinată, pot fi repartizate, în ședință publică organizată de inspectoratul școlar, în unitățile de învățământ în care sunt angajate, dacă postul didactic/catedra este vacant(ă).*”;

— Articolul unic pct.3 [cu referire la art.254¹ alin.(2¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011: „(2¹) *Detășarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar se realizează prin concurs sau concurs specific, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației Naționale. Detășarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar se realizează pe o perioadă de 4 ani într-un interval de 10 ani, cu păstrarea calității de titular în învățământul preuniversitar.*”;

— Art.I pct.1 [cu referire la art.19 alin.(3) din Legea nr.1/2011] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației: „(3) *Prin excepție de la prevederile alin.(1), în funcție de necesitățile locale, se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali, cu avizul ministrului educației naționale și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar autorizate sau acreditate cu personalitate juridică.*”;

— Art.II [cu referire la art.32¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației: „*Pentru unitățile de învățământ cu personalitate juridică care au luat ființă în urma divizării sau fuziunii, drepturile și obligațiile, inclusiv cele referitoare la autorizațiile de funcționare provizorie/ acreditate se transferă către unitățile/unitatea cu personalitate juridică rezultată.*”;

— Articolul unic [cu referire la art.16 alin.(1)] din Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011: „(1) *Învățământul general obligatoriu cuprinde ultimii 2 ani ai învățământului preșcolar, învățământul primar, învățământul gimnazial și primii 2 ani ai învățământului secundar superior. Învățământul liceal și grupa mare din învățământul preșcolar devin obligatorii până cel mai târziu în anul 2020, grupa mijlocie până cel mai târziu în anul 2023, iar grupa mică până în anul 2030.*”

23. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(5) în componenta sa privind calitatea legii și art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi. De asemenea, în critica de neconstituționalitate formulată se fac referiri la dispozițiile:

— Art.14 alin.(1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010: „(1) *Reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ.*”;

— Art.16 alin.(1) din Legea nr.24/2000: „*În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.*”;

— Art.68 alin.(1) și (2) din Regulamentul Camerei Deputaților: „(1) *În cazul în care o comisie are spre examinare în fond mai multe inițiative legislative care au același obiect de reglementare, se întocmește un singur raport.*

(2) *În situația în care pentru o inițiativă legislativă se face propunere de aprobare, pentru celelalte inițiative legislative se face propunere de respingere, urmând ca prevederile pe care acestea le conțin să poată fi preluate ca amendamente la inițiativa propusă spre aprobare.*”;

— Art.74 alin.(4) din Regulamentul Senatului: „(4) *În cazul în care o comisie examinează în fond mai multe proiecte de lege și propuneri legislative care au același obiect de reglementare, aceasta va întocmi un singur raport de admitere, cu respectarea prevederilor alin.(1)—(3).*”

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

24. Curtea constată că sesizarea formulată îndeplinește condițiile prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul titularului dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de Președintele României, cât și sub aspectul obiectului, fiind vorba de o lege adoptată, dar nepromulgată încă. Cu privire la termenul în care a fost sesizată, Curtea constată că cele trei legi au fost trimise Președintelui României spre promulgare în data de 19 mai 2018, iar obiecția de neconstituționalitate a fost formulată și înregistrată la Curtea Constituțională în data de 6 iunie 2018. Așadar, Curtea, sub acest aspect, a fost legal sesizată, și anume în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, în conformitate cu art.77 alin.(1) din Constituție.

(2) Parcursul legislativ al legii analizate

25. **Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011** a fost inițiată de 41 de deputați și senatori și înregistrată la Biroul permanent al Camerei Deputaților la 6 decembrie 2017. La data de 13 martie 2018, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La data de 20 martie 2018, legea a fost adoptată de plenul Camerei Deputaților [pentru = 201, împotriva = 57, abțineri = 33]. La data de 20 martie 2018, propunerea legislativă a fost transmisă Senatului. La data de 17 aprilie 2018, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La data de 7 mai 2018, legea a fost adoptată de plenul Senatului [pentru = 98, împotriva = 3, abțineri = 1].

26. **Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației** a fost inițiată de 4 deputați și înregistrată la Biroul permanent al Camerei Deputaților la 26 februarie 2018. La data de 11 aprilie 2018, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La data de 18 aprilie 2018, legea a fost adoptată de plenul Camerei Deputaților [pentru = 201, împotriva = 44, abțineri = 5]. La data de 18 aprilie 2018, propunerea legislativă a fost transmisă Senatului. La data de 24 aprilie 2018, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a adoptat un raport de admitere cu un amendament. La data de 7 mai 2018, legea a fost adoptată de plenul Senatului [pentru = 106, împotriva = 0, abțineri = 0].

27. **Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011** a fost inițiată de 26 de deputați și senatori și înregistrată la Biroul permanent al Camerei Deputaților la 7 noiembrie 2017. La data de 27 februarie 2018, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La data de 28 martie 2018, legea a fost adoptată de plenul Camerei Deputaților [pentru = 178, împotriva = 26, abțineri = 56]. La data de 28 martie 2018, propunerea legislativă a fost transmisă Senatului. La data de 17 aprilie 2018, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport a adoptat un raport de admitere cu amendamente. La data de 7 mai 2018, legea a fost adoptată de plenul Senatului [pentru = 76, împotriva = 27, abțineri = 1].

28. La data de 6 iunie 2018, Curtea Constituțională a fost sesizată cu prezenta obiecție de neconstituționalitate.

(3) Analiza obiecției de neconstituționalitate

29. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la faptul că cele trei propuneri legislative nu au fost adoptate sub forma unei singure legi de modificare și completare a Legii nr.1/2011, respectiv a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2005, Curtea constată că, într-adevăr, există obligația regulamentară a comisiei sesizate în fond din cadrul Senatului să realizeze o necesară reunire a cel puțin două dintre propunerile legislative într-o singură lege, având în vedere că acestea au fost dezbătute în cadrul aceleiași ședințe a comisiei [art.74 alin.(4) din Regulamentul Senatului]. Totuși o asemenea conduită pe care ar fi trebuit să o adopte comisia sesizată în fond din cadrul Senatului sau chiar plenul Senatului, care avea posibilitatea să retrimită toate cele trei propuneri legislative spre comisie [în condițiile în care legile au fost adoptate în aceeași ședință a plenului Senatului] pentru redactarea unui singur raport de admitere, cu preluarea sub formă de amendamente a prevederilor din celelalte inițiative legislative, care urmau a primi raport de respingere, reprezintă chestiuni de procedură și practică parlamentară, fără relevanță constituțională. Faptul că cele trei legi au fost adoptate în aceeași zi și că, eventual, vor fi publicate chiar în același număr al Monitorului Oficial al României înseamnă că acestea urmează să intre în vigoare potrivit art.78 din Constituție, respectiv că actul de bază va avea noua configurație normativă de la data anterioară. Prin urmare, o asemenea tehnică legislativă nu este, de principiu, contrară art.1 alin.(5) din Constituție.

30. Strict tehnic, chiar dacă ar exista elemente antitetice între aceste legi, Curtea observă că legile primesc un număr, iar relația dintre legea cu numărul mai mic și cea cu numărul mai mare este reglată prin prisma aplicării în timp a legilor, cu referire la principiul *lex posterior derogat priori*. Desigur, această ultimă situație nu este de dorit și chiar dacă, tehnic, este realizabilă aplicarea în timp a legilor, s-ar pune o problemă de constituționalitate cu privire la calitatea actului legislativ. Însă această ipoteză nu este aplicabilă în cazul de față.

31. Cu privire la criticile de neconstituționalitate privind articolul unic pct.2 [cu referire la art.253 alin.(1)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, Curtea, prin Decizia nr.106 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.238 din 3 aprilie 2014, a constatat că dispozițiile art.253 alin.(1) din Legea nr.1/2011, potrivit cărora „*cadrele didactice netitulare calificate care au participat în ultimii 6 ani la concursul național unic de titularizare, care au obținut cel puțin nota/media 7 și au ocupat un post/o catedră, devin titulare în sistemul de*

învățământ preuniversitar; dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții generale: a) se certifică viabilitatea postului/catedrei; b) consiliul de administrație al unității de învățământ respective este de acord” sunt neconstituționale.

32. Cu privire la această soluție legislativă, Curtea a reținut că aceasta „institue condițiile generale care trebuie îndeplinite cumulativ de cadrele didactice netitulare calificate pentru a deveni titulare în sistemul de învățământ preuniversitar. O asemenea reglementare instituie, în realitate, o modalitate de dobândire a calității de titular în învățământul preuniversitar contrară principiilor pe care legea le instituie pentru titularizare, precum și regimului juridic pe care legea îl circumscrie noțiunii de «titular» în învățământ. Astfel, în contradicție cu dispozițiile art.16 alin.(1) din Constituție, se creează o discriminare în ceea ce privește ocuparea posturilor în învățământul preuniversitar, în sensul că, pentru o anumită categorie de persoane — cadrele didactice netitulare calificate care au participat în ultimii 6 ani la concursul național unic de titularizare, care au obținut cel puțin nota/media 7 și au ocupat un post/o catedră aceasta se realizează doar pe baza certificării viabilității postului și acordului consiliului de administrație al unității de învățământ respective”.

33. Curtea a mai reținut că „statutul de titular în învățământul preuniversitar are un regim juridic distinct, această categorie de personal didactic beneficiind de drepturi specifice (...). În considerarea acestui regim juridic specific, statutul de titular în învățământ se dobândește prin concurs, acesta fiind principiul care se desprinde din interpretarea sistematică a Legii nr.1/2011. Astfel, potrivit art.89 din Legea nr.1/2011, «În învățământul preuniversitar de stat și particular, posturile didactice vacante și rezervate se ocupă prin concurs organizat la nivelul unității de învățământ cu personalitate juridică, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului», iar, potrivit art.254 alin.(3) din aceeași lege, «(3) În învățământul preuniversitar de stat și particular, posturile didactice se ocupă prin concurs organizat la nivelul unității de învățământ cu personalitate juridică, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului». În plus, potrivit art.2 alin.(1) din Metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic din învățământul preuniversitar în anul școlar 2013—2014, aprobată prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr.6.239/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.64 și 64 bis din 30 ianuarie 2013, «Prin cadre didactice titulare în sistemul de învățământ preuniversitar, în sensul prezentei Metodologii, numite în continuare cadre didactice titulare, se au în vedere cadrele didactice care au contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată». Or, chiar dacă dobândirea calității de titular în condițiile art.253 alin.(1) lit.a) și b) din Legea nr.1/2011 are caracter de excepție, instituirea acestei excepții trebuie să respecte normele și principiile constituționale. Insuficiența numărului de cadre didactice nu justifică denaturarea regimului juridic al unei instituții care are o configurație bine definită prin lege și crearea unei modalități «paralele» de a accede la calitatea de titular în învățământul preuniversitar, contrară derulării în condiții optime a procesului de învățământ în cadrul unui sistem național de învățământ predictibil și funcționabil”.

34. Curtea a constatat că „normele criticate, în ansamblul reglementării din care fac parte, configurează o instituție cu un regim juridic confuz, care permite dobândirea calității de cadru didactic titular în alte condiții decât prin promovarea unui concurs. O asemenea instituție este de natură să încalce exigențele de claritate și precizie a reglementării impuse de art.1 alin.(3) și (5) din Constituție. Chiar dacă textele constituționale indicate nu stabilesc în mod expres exigențe privitoare la calitatea legislației, realizând interpretarea lor în concordanță cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea Constituțională a stabilit o serie de criterii care trebuie respectate în activitatea de legiferare: «precizie, previzibilitate și predictibilitate pentru ca subiectul de drept vizat să își poată conforma conduita, astfel încât să evite consecințele nerespectării lor». (...) Respectarea acestor criterii impune ca noțiunea de «titular» în învățământ reglementată de Legea educației naționale nr.1/2011 să aibă un regim unic în ceea ce privește accesarea la statutul pe care îl desemnează”.

35. De aceea, Curtea a statuat că „normele de lege criticate în prezenta cauză sunt discriminatorii, întrucât permit recunoașterea calității de titular în învățământul preuniversitar într-o altă modalitate decât concursul, la care sunt obligate să se supună toate celelalte persoane care vor să accedă la posturile didactice ca titulari. De asemenea, noțiunea de «viabilitate a postului/catedrei», utilizată în textul de lege criticat, are un caracter vădit imprecis, în timp ce instituirea condiției acordului consiliului de administrație al școlii deschide calea arbitrarului și subiectivismului în domeniu. În consecință, prin reglementarea confuză, se creează dificultăți în planul interpretării și aplicării. Față de cele expuse, Curtea constată că dispozițiile art.253 alin.(1) lit.a) și b) din Legea nr.1/2011 sunt neconstituționale, încalcând prevederile art.16 alin.(1) din Constituție”.

36. Ulterior deciziei Curții Constituționale, legiuitorul delegat, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.16/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.266 din 10 aprilie 2014, a adoptat o soluție legislativă similară celei constatate ca fiind neconstituțională, în conformitate cu care „**Cadrele didactice calificate, care au obținut nota/media de cel puțin 7 la un concurs național unic de titularizare în învățământul preuniversitar în ultimii 6 ani și care sunt angajate cu contract individual de muncă pe perioadă determinată, pot fi repartizate, în ședință publică organizată de inspectoratul școlar, pe perioadă nedeterminată în unitățile de învățământ în care sunt angajate, dacă postul didactic/catedra este vacant(ă) și are viabilitate**”.

37. Legea supusă controlului de constituționalitate preconizează următoarea soluție legislativă: „(1) *Cadrele didactice calificate, care au obținut nota și media de cel puțin 7 la un concurs național unic de titularizare în învățământul preuniversitar în ultimii 10 ani și care sunt angajate cu contract de muncă pe perioadă determinată, pot fi repartizate, în ședință publică organizată de inspectoratul școlar, în unitățile de învățământ în care sunt angajate, dacă postul didactic/catedra este vacant(ă).*”

38. Având în vedere variantele redacționale anterior redată, Curtea constată că toate acestea reiau soluția legislativă constatată ca fiind neconstituțională într-o altă formulare. Astfel, într-o formă sau alta, toate aceste prevederi legale reglementează titularizarea unor cadre didactice care nu au promovat *concursul național unic de titularizare*, creând o modalitate paralelă de acces la funcția de cadru didactic titular.

39. Or, în jurisprudența sa [a se vedea Decizia nr.895 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.84 din 4 februarie 2015, paragraful 26], Curtea a reținut că legiuitorul, încălcând autoritatea de lucru judecat și efectele *erga omnes* ale deciziei de constatare a neconstituționalității, a procedat într-un mod contrar comportamentului constituțional loial de care acesta trebuie să dea dovadă față de instanța constituțională și față de jurisprudența acesteia. Întrucât respectarea jurisprudenței Curții Constituționale constituie una dintre valorile care caracterizează statul de drept, Curtea a constatat că obligațiile constituționale care rezultă din jurisprudența sa circumscriu cadrul activității legislative viitoare; de aceea, Curtea a reținut că, prin adoptarea unei soluții legislative similare cu cea constatată, în precedent, ca fiind contrară dispozițiilor Constituției, legiuitorul a acționat *ultra vires*, încălcându-și obligația constituțională rezultată din art.147 alin.(4).

40. În aceste condiții, având în vedere similitudinea de situații, respectiv reluarea într-o altă variantă redacțională a unei soluții legislative neconstituționale, Curtea constată că sunt încălcate prevederile constituționale ale art.147 alin.(1) și (4), prin raportare la art.1 alin.(5) și art.16 alin.(1). Prin urmare, legiuitorul are obligația de a elimina din dreptul pozitiv soluția legislativă constatată ca fiind neconstituțională, precum cea care se regăsește în actualul art.253 alin.(1) din Legea nr.1/2011 [a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr.136 din 20 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.383 din 4 mai 2018, paragraful 94].

41. Cu privire la articolul unic pct.3 [cu referire la art.254¹ alin.(2¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, Curtea constată că acesta contrazice art.254¹ alin.(2) din Legea nr.1/2011, care prevede că „*detașarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar se realizează prin concurs sau concurs specific, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Detașarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar se realizează pe o perioadă de cel mult 5 ani școlari consecutivi, cu păstrarea calității de titular în învățământul preuniversitar*”. Soluția legislativă preconizată prevede că: „(2¹) *Detașarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar se realizează prin concurs sau concurs specific, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației Naționale. Detașarea la cerere a personalului didactic titular în învățământul preuniversitar se realizează pe o perioadă de 4 ani într-un interval de 10 ani, cu păstrarea calității de titular în învățământul preuniversitar*”.

42. Or, este cu neputință ca două alineate succesive ale aceluiași articol, pe de o parte, să repete teza întâi corespunzătoare acestora, iar în teza a doua să prevadă pentru una și aceeași situație două soluții care se exclud reciproc, și anume o detașare la cerere *pe o perioadă de cel mult 5 ani școlari consecutivi*, respectiv *pe o perioadă de 4 ani într-un interval de 10 ani*.

43. Prin urmare, o asemenea soluție legislativă este neconstituțională, fiind contrară art.1 alin.(5) din Constituție.

44. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art.I pct.1 [cu referire la art.19 alin.(3) din Legea nr.1/2011] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației, Curtea constată că acestea sunt neîntemeiate. Astfel, textul legal asupra căruia poartă modificarea operată este cuprins în capitolul I — *Dispoziții generale* din cadrul titlului II — *Învățământul preuniversitar* al Legii nr.1/2011, iar art.45 alin.(2), text în raport cu care se apreciază că se creează o dublă reglementare, este cuprins în secțiunea a 12-a — *Învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale* a capitolului II — *Structura sistemului național de învățământ preuniversitar* din cadrul titlului II — *Învățământul preuniversitar* al Legii nr.1/2011. Dacă, inițial, art.19 alin.(3) din Legea nr.1/2011 prevedea, prin excepție de la modalitatea generală de înființare a grupelor, claselor sau unităților de învățământ preuniversitar, că, „*în funcție de necesitățile locale, se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică, cu predare în limba română*”, în prezent stabilește că, „*în funcție de necesitățile locale, se organizează, la cererea părinților, tutorilor legali sau a cultelor recunoscute de stat, în condițiile legii, cu respectarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr.87/2006, cu modificările și completările ulterioare, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică, cu predare în limba română sau în limbile minorităților naționale*” [modificare operată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.48/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.499 din **18 iunie 2018**, adoptată (8 iunie 2018) și publicată așadar după adoptarea prezentei legi supuse controlului de constituționalitate]. Noua soluție legislativă preconizată prevede că: „(3) *Prin excepție de*

la prevederile alin.(1), în funcție de necesitățile locale, se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali, cu avizul ministrului educației naționale și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar autorizate sau acreditate cu personalitate juridică”, în timp ce art.45 alin.(2) din Legea nr.1/2011, în vigoare, stabilește că „În funcție de necesitățile locale se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale”.

45. În consecință, Curtea reține că, în realitate, textul în cauză se aplică atât grupelor, claselor sau unităților de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică, cu predare în limba română, cât și celor cu predare în limbile minorităților naționale, ceea ce duce la concluzia potrivit căreia sfera de aplicare a textului a fost extinsă. Faptul că tuturor liniilor de predare li s-a impus avizul ministrului educației naționale prin textul cuprins în capitolul I — *Dispoziții generale* din cadrul titlului II — *Învățământul preuniversitar* al Legii nr.1/2011 nu înseamnă că este lipsit de eficiență art.45 alin.(2) din Legea nr.1/2011 sau că acesta ar contrazice textul de principiu, ci, din contră, se coroborează cu acesta. Dacă intenția legiuitorului ar fi fost alta, respectiv ca pentru liniile de predare în limbile minorităților naționale să nu fie necesar avizul antereferit, fie nu ar fi modificat textul general în sensul extinderii conținutului său normativ de la linia de predare în limba română la toate liniile de predare, fie ar fi folosit sintagma „*prin derogare de la (...)*” în corpul art.45 alin.(2) din lege [a se vedea în acest sens art.63 din Legea nr.24/2000]. Desigur, se poate susține că textul art.45 alin.(2) din lege putea fi pur și simplu eliminat, din moment ce se aplica art.19 alin.(3) în varianta sa extinsă, însă legiuitorul a dorit să mențină în continuare această garanție expresă în cadrul secțiunii referitoare la predarea în limbile minorităților naționale din rațiuni ce țin de afirmarea protecției pe care statul o asigură acestora. Prin urmare, art.45 alin.(2) din lege nu are o existență normativă izolată, ci coroborată cu art.19 alin.(3) din lege.

46. Cu privire la criticile referitoare la faptul că avizul trebuia dat de Ministerul Educației Naționale, și nu de ministrul educației, sau că nu se precizează natura acestuia, consultativ sau conform, Curtea constată, pe de o parte, că acestea vizează acuratețea exprimării, fără ca textul legal să devină neclar, imprecis sau lipsit de previzibilitate, iar, pe de altă parte, în genere, avizul ca natură juridică este unul consultativ, cu excepția cazului în care se prevede expres caracterul său conform. Rezultă că, sub aceste aspecte, Curtea nu poate reține încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție.

47. Cu privire la introducerea art.II [cu referire la art.32¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației, Curtea constată că, deși acest text nu figura în propunerea legislativă inițială, astfel cum a fost formulată, legiuitorul este îndreptățit ca, atât în Camera de reflecție, cât și în cea decizională, să opereze și alte modificări în privința cadrului legislativ existent, dacă au legătură cu domeniul reglementat. Altfel ar însemna ca propunerea legislativă, astfel cum a fost inițiată, să nu mai poată fi modificată sau completată, ceea ce este absurd. Faptul că această propunere legislativă vizează, inițial, o singură lege nu înseamnă că nu poate cuprinde și modificări/completări în privința altor legi care reglementează tot în legătură cu domeniul vizat. Așadar, o asemenea manieră de legiferare este acceptată în măsura în care există o conexiune între legile modificate/completate, în sensul că acestea reglementează tot în domeniul vizat inițial prin propunerea legislativă. Însă invocarea art.1 alin.(5) din Constituție în raport cu o asemenea critică formulată nu poate fi realizată, întrucât acest text constituțional nu se referă la faptul că prima sau a doua Cameră puteau sau nu să adopte propunerea legislativă inițiată în vedere prin propunerea/proiectul de lege. Prin urmare, nu poate fi reținută incidența art.1 alin.(5) din Constituție în ipoteza antereferită.

48. Cu privire la critica de neconstituționalitate care vizează art.II din perspectiva faptului că unitățile/unitatea de învățământ cu personalitate juridică care au/a luat ființă în urma divizării sau fuziunii dobândesc/dobândește drepturile și obligațiile, inclusiv cele referitoare la autorizațiile de funcționare provizorie/ acreditare, se constată că un element specific necesar funcționării entității juridice supuse reorganizării este autorizația de funcționare provizorie/acreditarea, fără ca aceasta să constituie un element component al patrimoniului acesteia. Autorizația/Acreditarea se acordă furnizorului de educație în mod individual de către ARACIP [Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar] în considerarea îndeplinirii unor cerințe prevăzute de lege. Nu poate fi transmisă/cedată de către furnizorul de educație unui alt asemenea furnizor și nu poate fi, evident, fragmentată. Autorizația de funcționare temporară/Acreditarea atestă că furnizorul de educație îndeplinește anumite cerințe calitative pentru a putea presta servicii public de învățământ.

49. Conform art.22 alin.(3) și (4) din Legea nr.1/2011, pentru înființarea unităților de învățământ preuniversitar trebuie respectate standarde de calitate în educație prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005. O asemenea cerință rezultă, în mod implicit, din art.32 alin.(1) din Constituție, care prevede că **dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu**, prin învățământul liceal și prin cel profesional. Astfel, legiuitorul constituind a prevăzut modul în care se asigură dreptul la învățătură, ceea ce înseamnă că revine legiuitorului organic competența de a stabili condițiile în care acesta se desfășoară. Legiuitorul constituind a stabilit că dreptul la învățătură se realizează în cadrul unui sistem — educațional — în mod ordonat și organizat, astfel încât acesta se desfășoară în unități de învățământ care trebuie să respecte cerințele necesare desfășurării procesului instructiv-educativ. Astfel, pentru a se putea exercita dreptul la învățătură este necesară nu numai

existența unor furnizori de educație, ci și a unor condiții de calitate pe care aceștia trebuie să le îndeplinească. În caz contrar, însuși dreptul la învățătură, ca drept fundamental al omului, ar fi afectat, din moment ce subiectul de drept nu are un sistem de referință la care să se raporteze. Iar sistemul de referință, sub aspectul organizării, ține de standardul educațional pe care trebuie să îl îndeplinească unitățile de învățământ în care se desfășoară învățământul general obligatoriu, învățământul liceal și cel profesional. Cu alte cuvinte, statul are obligația de a se asigura că dreptul la învățătură se realizează cu respectarea unor condiții de calitate, sens în care furnizorii de educație sunt autorizați. Rezultă că art.32 din Constituție reglementează, în mod implicit, o obligație pozitivă a legiuitorului organic de a reglementa, asigura și proteja calitatea actului educațional furnizat cetățenilor. Este o obligație de ordine publică ce caracterizează dreptul la învățătură, fiind indisolubil legată de acesta, în sensul că dreptul la învățătură se realizează numai în condițiile prestării unui serviciu public ale cărui condiții calitative sunt stabilite de legiuitor. Astfel, desfășurarea activității instructiv-educative în unități de învățământ autorizate/acreditate este un corolar al dreptului la învățătură. De aceea, legiuitorul este obligat să stabilească standarde de calitate, însă modul concret de configurare a acestora ține de marja sa de apreciere. Se mai reține că urmarea altor cursuri/forme de educație nu ține de art.32 din Constituție, ci de art.26, art.31 sau art.33 din Constituție.

50. Procedural, pentru ca un furnizor de educație să fie autorizat provizoriu sau acreditat, acesta trebuie să parcurgă o procedură bine stabilită, conform art.30 sau art.31 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005, după caz. Tocmai pentru a da substanță dreptului la învățătură, autorizația/acreditarea se acordă individual persoanei juridice solicitante, în considerarea condițiilor specifice pe care furnizorul de educație le îndeplinește la un anumit moment dat, atestându-se/confirmându-se standardul de calitate a actului educațional oferit. Este o atestare oferită *intuitu personae*. Numai într-o astfel de unitate de învățământ preuniversitar se poate asigura dreptul la învățătură al persoanei.

51. În ipoteza reorganizării persoanei juridice, prin fuziune, menținerea autorizației de funcționare provizorie/acreditării de către persoana juridică absorbantă sau dobândirea autorizației de funcționare provizorie/acreditării de către noua persoană juridică rezultată prin contopire este o aplicare firească a dispozițiilor art.235 din Codul civil, **în măsura în care ambele unități dețin autorizații de funcționare provizorie sau sunt acreditate**. Textul anterferit al Codului civil prevede că: „(1) *În cazul absorbției, drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite se transferă în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.*

(2) *În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile și obligațiile acestora se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate.*”

52. Este adevărat că, strict tehnic, autoritatea competentă trebuie să elibereze/acorde o nouă autorizație de funcționare provizorie/acreditare pentru noua persoană juridică creată [în cazul contopirii], respectiv pentru persoana juridică absorbantă [în cazul absorbției], în condițiile încetării autorizației/acreditării persoanei juridice absorbite, însă aceasta se va realiza pe baza autorizațiilor de funcționare provizorie/acreditărilor deja existente. Reglementarea acestei ipoteze strict tehnice poate fi realizată prin intermediul actelor de reglementare secundară.

53. *Per absurdum*, un înțeles contrar, în sensul că o unitate cu autorizație de funcționare provizorie ar fuziona cu o alta fără o asemenea autorizație și ar da naștere unei noi persoane juridice cu autorizație de funcționare provizorie [în cazul contopirii] sau ar aduce în patrimoniul persoanei juridice autorizația de funcționare provizorie, care și-ar extinde astfel efectele și asupra unității neautorizate [în cazul absorbției], nu poate fi acceptat nici prin prisma art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât ar crea cadrul normativ necesar eludării legii, și nici prin prisma art.32 alin.(1) din Constituție, întrucât ar distruge standardele de calitate care caracterizează activitatea furnizorului de educație. Astfel, prin intermediul fuziunii — fie ea prin absorbție sau contopire — s-ar ajunge la o autorizare sibilinică a unor unități de învățământ preuniversitar, iar autoritatea emitentă a autorizației, prin acest procedeu, ar fi eliminată și înlocuită în cadrul mecanismului de autorizare.

54. Prin urmare, atât timp cât din norma juridică supusă controlului de constituționalitate rezultă un sens constituțional al acesteia, Curtea este datoare să îi dea eficiență acestuia. Astfel, textul criticat este constituțional din moment ce vizează ipoteza unităților care fuzionează și care dețin autorizația provizorie de funcționare/acreditarea, ambele fiind autorizate să presteze serviciul educațional în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2005. De altfel, Curtea constată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.48/2018 reglementează doar situația fuziunii unităților de învățământ acreditate, toate unitățile de învățământ implicate în procedură [unitate absorbantă/ absorbită/contopită] fiind acreditate, iar o atare soluție este mai bine articulată decât cea cuprinsă în legea analizată.

55. Cu privire la divizarea persoanei juridice, Curtea constată că aceasta poate fi totală sau parțială. În cazul divizării totale, aceasta se realizează în favoarea unor persoane juridice care există deja sau care se creează prin divizare. O astfel de divizare, în lipsa unor reglementări legale clare și stricte raportate la specificul domeniului analizat, poate elimina/elimină posibilitatea menținerii aceluiași condiții în considerarea cărora a fost dată autorizația de funcționare provizorie/acreditarea. Prin urmare, dacă se dorește autorizarea provizorie sau acreditarea persoanelor juridice în favoarea cărora s-a realizat divizarea, acestea trebuie să parcurgă o nouă procedură în fața autorității competente. De asemenea, în cazul divizării parțiale, în lipsa unor reglementări legale clare și stricte raportate la

specificul domeniului analizat, nu mai este cert nici dacă persoana juridică din care s-a desprins o parte din patrimoniu îndeplinește în continuare condițiile în considerarea cărora a fost dată autorizația de funcționare provizorie/acreditarea. Prin urmare, și aceasta trebuie să parcurgă o nouă procedură în fața autorității competente.

56. Curtea nu neagă faptul că, în urma divizării totale, persoanele juridice care au preluat elementele persoanei juridice divizate ar putea îndeplini condițiile de autorizare provizorie/acreditare și nici faptul că, în privința divizării parțiale, partea desprinsă sau rămasă ar putea îndeplini aceste condiții, însă, pentru a se ajunge la o asemenea concluzie, legiuitorul trebuie să reglementeze în detaliu această procedură [a se vedea, în acest sens, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.48/2018, care prevede condițiile realizării divizării], nu să stabilească o modalitate total aleatorie și imprevizibilă de „obținere” a autorizației de funcționare provizorii/acreditării. **Un asemenea text legal subminează întregul ansamblu de cerințe de calitate a învățământului asigurat de furnizorii de educație.**

57. Rezultă că divizarea, ca formă de reorganizare a persoanei juridice, nu poate fi conciliată cu dispozițiile specifice din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 cu privire la standardele de calitate ce trebuie asigurate în învățământul preuniversitar sau universitar. Divizarea furnizorului de educație nu garantează că părțile rezultate/preluate mai respectă standardele de calitate atestate prin autorizație/acreditare. Din contră, poate fi un indicator solid că aceste standarde nu mai sunt respectate. Astfel, este neclar cum s-ar putea aplica norma legală criticată fără a se afecta standardele de calitate din învățământul preuniversitar, condiție *sine qua non* a dreptului la învățătură. **Prin urmare, nu se poate accepta o soluție similară fuziunii, situația de drept incidentă fiind diferită.**

58. În consecință, art.II din lege este neconstituțional în ceea ce privește referirea la divizare, fiind contrar art.1 alin.(5) și art.32 alin.(1) din Constituție.

59. *Obiter dictum*, ca urmare a intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.48/2018, art.II din lege a devenit și inutil, ordonanța de urgență antemenționată stabilind condițiile în care are loc reorganizarea persoanei juridice deținătoare a unei acreditări, precum și a unităților de învățământ particular/confesional autorizate să funcționeze provizoriu. Prin urmare, în momentul de față există un cadru juridic al reorganizării furnizorului de educație, care este, în același timp, mai bine articulat și mai complet decât întregul art.II din legea supusă controlului de constituționalitate.

60. Cu privire la dispozițiile articolului unic [cu referire la art.16 alin.(1)] din Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011, se constată că, potrivit art.23 alin.(1) din Legea nr.1/2011, „(1) Sistemul național de învățământ preuniversitar cuprinde următoarele niveluri:

a) educația timpurie (0—6 ani), formată din nivelul antepreșcolar (0—3 ani) și învățământul preșcolar (3—6 ani), care cuprinde grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare;

b) învățământul primar, care cuprinde clasa pregătitoare și clasele I—IV;

c) învățământul secundar, care cuprinde:

(i) învățământul secundar inferior sau gimnazial, care cuprinde clasele V—VIII;

(ii) învățământul secundar superior care poate fi:

— învățământ liceal, care cuprinde clasele de liceu IX—XII/XIII, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică;

— învățământ liceal, care cuprinde clasele de liceu IX—XII/XIII, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică;

— învățământ profesional cu durata de minimum 3 ani;

d) învățământul terțiar nonuniversitar, care cuprinde învățământul postliceal.

(2) Învățământul liceal este organizat în două cicluri care se succedă: ciclul inferior al liceului, format din clasele a IX-a—a X-a, și ciclul superior al liceului, format din clasele a XI-a—a XII-a/a XIII-a.”

61. Art.16 alin.(1) în vigoare prevede că: „învățământul general obligatoriu este de 11 clase și cuprinde învățământul primar, învățământul gimnazial și primii 2 ani ai învățământului secundar superior. Învățământul liceal devine obligatoriu până cel mai târziu în anul 2020”.

62. Astfel, dacă în prezent învățământul obligatoriu este de 11 ani, noua formulă legală preconizată pentru data intrării în vigoare a legii propune 13 ani de învățământ obligatoriu, în condițiile în care cei 2 ani de învățământ preșcolar, care reprezintă diferența specifică între cele două ipoteze normative, nu vor deveni obligatorii de la data intrării în vigoare a legii analizate, ci din 2020, respectiv 2023. Rezultă că forma preconizată cuprinde o necorelare vădită în privința ultimilor doi ani ai învățământului preșcolar (grupa mijlocie și grupa mare), care, în accepțiunea textului, deși obligatorii la data adoptării/intrării în vigoare a legii analizate, vor deveni obligatorii în 2020, respectiv 2023. Prin urmare, există o necorelare între art.16 alin.(1) teza întâi și teza a doua sub aspectul obligativității ultimilor 2 ani din învățământul preșcolar. Dacă în prima teză pare că de la data intrării în vigoare a legii sunt obligatorii cei doi ani din învățământul preșcolar, teza a doua prevede alte repere temporale, în sensul că ar deveni obligatorii în 2020/2023, după caz, ceea ce **este contrar art.1 alin.(5) din Constituție. În consecință, revine legiuitorului obligația de a realiza necesarele corelații de tehnică legislativă în funcție de opțiunea sa legislativă referitoare la durata învățământului obligatoriu.**

63. Referitor la celălalt aspect criticat, respectiv că diviziunile învățământului preșcolar sunt denumite „grupe”, iar în contextul obligativității din punct de vedere temporal a învățământului preșcolar se face referire la ani, Curtea constată că nu există nicio dificultate în a corela grupa mică, mijlocie și mare cu cei trei ani aferenți învățământului preșcolar (3—6 ani), conform art.23 alin.(1) lit.a) din lege.

64. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile articolului unic pct.2 [cu referire la art.253 alin.(1)] și pct.3 [cu referire la art.254¹ alin.(2¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, art.II [cu referire la art.32¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 în partea privitoare la divizare] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și articolului unic [cu referire la art.16 alin.(1)] din Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011 sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile art.I pct.1 [cu referire la art.19 alin.(3) din Legea nr.1/2011] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și art.II [cu referire la art.32¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 în partea privitoare la fuziune] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației, precum și Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației și Legea pentru modificarea art.16 din Legea educației naționale nr.1/2011 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 iulie 2018.